

Wystawa Twórczości Ludowej
w Gminnym Ośrodku Kultury

Muzeum Jana Wałacha

Kaplica Konarzewskich
na Buczniku

Izba pamięci himalaisty
J. Kukuczki na Wilczym

Górale Śląscy
w strojach regionalnych

Trójstyk
- spotkanie granic PL-CZ-SK

Kolej narciarska na Złotym Groniu

Leśny Ośrodek
Edukacji Ekologicznej

Kurna Chata Jana Kawuloka

Kolyba - baczówka na sałazhu

Sieć Najciekawszych Wsi - opowieść o wartościach wiejskiego dziedzictwa

www.siecnaściekawszychwsi.pl

ZAPRASZA

Gminny Ośrodek Kultury, Promocji, Informacji Turystycznej
i Biblioteka Publiczna w Istebnej

43-470 Istebna 68

tel.: +48 33 855 61 58, +48 516 195 614, promocja@ug.istebna.eu

www.istebna.eu

WYDARZENIA CYKLICZNE

- **Dni Istebnej „Z Ochodzitej, przez Skalite po Kozubową”** - lipiec - święto gminy, na którym skosztujemy regionalnych dań i usłyszymy muzykę góralską.
- **Dożynki Gminne** - druga niedziela września - na szczególną uwagę zasługuje barwny korowód kilkudziesięciu wozów z góralami w strojach regionalnych, który jedzie z centrum wsi do Amfiteatru „Pod Skocznią”.
- **Zawody Furmanów** - luty - widowiskowa zimowa impreza, podczas której do konkurencji stają konie pociągowe i woźnice - furmani.
- **Bieg Narciarski o Istebniański Bruclik** (część stroju regionalnego) - luty - najstarsza międzynarodowa impreza na nartach biegowych rozgrywana na trasach na Kubalonce.

Odwiedź portal KSOW - <http://ksow.pl>

Zostań partnerem
Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.

Projekt Polskiej Sieci Odnowy
i Rozwoju Wsi realizowany
w Istebnej
przez gminę Istebna

Kontakt: tel. +48 33 855 65 00

www.istebna.eu, facebook.com/gminaistebna

Istebna

gmina Istebna, woj.śląskie

Siła tradycji. Na wołoskim szlaku

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie”
„Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi”
„Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach schematu II
Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich”
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020”
Za treść publikacji odpowiada Stowarzyszenie Polska Sieć Odnowy i Rozwoju Wsi.

Istebna.

Na drodze do odkryć

Siła tradycji. Na wołoskim szlaku

Istebna wraz z Koniakowem (słynne koniakowskie koronki) i Jaworzynką tworzą **Trójwieś Beskidzką** – turystyczną i wyjątkową kulturowo część Śląska Cieszyńskiego. Tu żywa jest góralska gwara, obyczaje, pasterska tradycja, rzemiosło i sposoby gospodarowania na roli. Nieopodal – 5 km stąd, znajduje się miejsce znane jako **Trójstyk**, czyli punkt zbiegu granic trzech państw: Polski, Czech i Słowacji. Przez Jaworzynkę i Koniaków biegnie Główny Wododział Europejski. Wody zbierane przez Krężelkę i Czadeczkę spływają do Morza Czarnego, a płynące w Olzie trafiają do Bałtyku. Nad Istebną króluje **Złoty Groń** – 710 m n.p.m. (groń – góra), z którego rozciąga się imponujący widok na Beskid Śląski, Śląsko-Morawski i Kysucki.

Pierwsze wzmianki o Istebnej pochodzą z 1577 roku. Obszar był zaludniany z dwóch stron. Część osadników przybyła z północy, z równin Śląska Cieszyńskiego. W trudnych warunkach klimatu gór i na słabej glebie usiłowali żyć z rolnictwa. Od wschodu pojawili się **Wołosi** – pasterze i koczownicy pochodzący z półwyspu bałkańskiego. Przez wieki, zaczynając od wschodniej Rumunii (Dacja), przemierzali cały łuk Karpat. Wiedli ze sobą stada owiec, niosąc oryginalną kulturę, muzykę, stroje i gwarę. Gdy w XVI wieku dotarli w Beskid Śląski, na ziemię cieszyńską i wschodnie Morawy, ich szlak się zakończył, wędrowniki ustały. Wołosi, przekazując zasady pasterskiej gospodarki sałaszniczej (sałas – miejsce życia bacy i juhasów, produkcji sera oraz wypasu owiec /redyk/, który to trwał od maja do września), nauczyli miejscowych gospodarowania o wiele bardziej efektywnego w górskim terenie. Owce dawały mleko przerabiane na sery, mięso oraz wełnę, z której wytwarzano odzież.

Trasa pieszej wędrowniki (3,5 km, ok. 2-3 h), na którą zapraszamy, prezentuje dziedzictwo historyczne i kulturowe Istebnej. Pozwoli poczuć klimat dawnej, tradycyjnej, góralskiej wsi oraz nacieszyć wzrok widokami. Początkowo wiedzie ona przez tzw. dziedzinę – najstarszą część wsi złożoną z placów, czyli przysiółków: Kulonki, Kubale, Michałki, Haratyki – to m.in. nazwiska górali tu mieszkających. Wzdłuż krętych dróg usytuowana jest drewniana zabudowa mieszkalna i gospodarcza z charakterystycznymi dwuspadowymi dachami, krytymi drewnianymi gontami, tzw. szyndzioty, z odkrytymi werandami, czyli przyłypkami

z kamienia oraz zaokrąglonymi kozubkami w szczytach dachu. Domy takie budowano na zrąb z bali drewnianych, a obok lokalizowano stodoły, przy których zobaczymy łośtewki (stojaki z poziomymi patykami) służące do suszenia siana.

Dziś o szlaku Wołochów i ich kulturze opowiadają m.in. dwa udostępnione obiekty, do których koniecznie trzeba wstąpić – **Kurna Chata Kawuloka** z 1863 roku, prezentująca skromne i pracowite życie góralskich rodzin oraz dedykowana Wołochom i ich wędrownice, **Zagroda Karpacka Zbyszka Wałacha**. Stada owiec i baczówkę można zobaczyć w zagrodzie oraz na zboczach Złotego Gronia, czy Ochodziej. Kulturowy wypas owiec rozpoczyna się na wiosnę obrzędem Miyszania Owiec, tj. łączenia małych stadek poszczególnych właścicieli w jeden kierdel. Na jesień odwrotnie – odbywa się Rozsód – rozdzielanie stada na mniejsze, należące do poszczególnych gospodarstw. Dalsza, krajobrazowa i widokowa część trasy wiedzie szczytem Złotego Gronia, a następnie zboczami doprowadzi do centrum Istebnej.

W Istebnej trzeba także zobaczyć zabytki odzwierciedlające specyfikę dziedzictwa kulturowego: kościół pw. Dobrego Pasterza, drewniane kościółki na Szlaku Architektury Drewnianej na Kubalonce, Stecówce, Młaskawce i Buczniku, muzea: Muzeum Jana Wałacha na Andziołównie, Dom Konarzewskich na Buczniku oraz obiekty o wysokich walorach poznawczych: Leśny Ośrodek Edukacji Ekologicznej na Dzielcu, czy Izbę Pamięci Jerzego Kukuczki – himalaisty.

WARTO ZOBACZYĆ

- 1 Park im. Pawła Stalmacha** – najstarsza część Istebnej, dawny cmentarz choleryczny; dokładny opis zabytkowego terenu znajduje się na tablicy w parku.
- 2 Dawna szkoła z 1883 r.** – obecnie siedziba informacji turystycznej, biblioteki oraz Gminnego Ośrodka Kultury, wystawa Największej na Świecie Koronki Koniakowskiej, zakup regionalnych pamiątek na Wystawie Twórczości Ludowej.
- 3 Kościół pw. Dobrego Pasterza** – powstał w latach 1792-1794; piękne polichromie Jana Wałacha i rzeźby rodziny Konarzewskich; w IT dostępny jest audioprzewodnik po kościele.
- 4 Kamienne żłoby** – zasilane wodą ze źródła, służyły do pojenia zwierząt, chłodzenia baniek z mlekiem i prania.
- 5 Kurna Chata Kawuloka** – zabytkowy budynek o konstrukcji zrębowej z 1863 roku.
- 6 Zagroda Karpacka Zbyszka Wałacha** – zespół obiektów z kolybą, ekspozycją sprzętów i instrumentów pasterskich oraz strojów regionalnych.
- 7 Stary sad**
- 8 Kolyba /baczówka/** – miejsce życia bacy, produkcji i sprzedaży serów.
- 9 Złoty Groń** – punkt widokowy o wysokości 710 m n.p.m.